

Tal av Linus Gustafsson tisdagen den 19 januari 2016 vid konstitutionsutskottet och justitieutskottets hearing i Sveriges riksdag om radikaliserings och rekrytering till våldsbejakande extremism i den digitala miljön.

Ledamöter.

Tack för inbjudan till denna viktiga och aktuella hearing om våldsbejakande extremism i den digitala miljön.

Mannen på bilden dömdes i fredags till 11 års fängelse i USA för terroristbrott, tillsammans med en annan man från Sverige. I en video filmad i Somalia 2010 uppmanar mannen personer att åka till Somalia, samt uttalar hot mot den svenske konstnären Lars Vilks. Denna video har gjorts tillgänglig för allmänheten genom internet.

För att sprida sina budskap och rekrytera individer använder terroristorganisationer sociala medier som ett av flera verktyg.

Flera av de individer som rest till Syrien och Irak från Sverige, tillsammans med sympatisörer i Sverige, delar, ”gillar”, kommenterar och på olika sätt sprider IS, Jabhat al-Nusras och al-Qaidas propaganda i svenskspråkiga sociala medieforum.

Fenomenet kan beskrivas som offensiva påverkanskampanjer från aktörer i Syrien och Irak men också som påverkanskampanjer vilka upprätthålls och utvecklas genom en global social rörelse med salafi-jihadistiska förtecken. En våldsbejakande ideologisk rörelse som också finns närvarande i Sverige.

Sedan 2012 har jag följt ett antal forum på sociala medier som kan anses vara en del av de våldsbejakande islamistiska extremistmiljöerna i Sverige. Försvarshögskolan fick i uppdrag av Nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism att författa en studie på området.

Studien som presenterades under hösten 2015 visar inte en helhetsbild av våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige generellt eller sociala mediers roll och funktion i förhållande till detta. Det är dock ett bidrag till vidare förståelse av

detta fenomen – hur sociala medier används för propagandaspridning samt vilka motiv och orsaker som går att skönja i några av de svenskspråkiga Facebook-grupperna och profilerna.

Facebook används som en plattform för svenskspråkiga grupper och profiler för att:

(1) sprida officiell propaganda från terroristorganisationer som Islamiska staten och al-Qaida. Det kan till exempel vara uttalanden från talespersoner eller spridning av officiella propagandafilmer.

(2) Facebook används också för att sprida inofficiell propaganda till fördel för terroristorganisationer som Islamiska staten och al-Qaida. Den inofficiella propagandan är till exempel egna fotografier från Syrien och reseberättelser.

(3) Facebook används som en plattform för försök till rekrytering, vilket bland annat sker genom olika uppmaningar från personer som rest från Sverige till Syrien och Irak.

Informationen som sprids sker dels från personer i Sverige och dels från personer som rest från Sverige till Syrien, Irak och IS-kontrollerade områden.

Hyllningar till våldsbejakande islamistiska ideologer och terroristorganisationers ledare sprids genom texter, bilder, fotografier och videos. Personer från Sverige som befinner sig i Syrien kommunicerar ”hem” till Sverige genom reseberättelser från IS-kontrollerade områden.

Inom dessa profiler och grupper går att finna ett antal motiv och orsaker till varför någon ska sympatisera med våldsbejakande islamistiska ideologier och rörelser, samt argument för att någon ska resa till Syrien för att ansluta sig till IS. Ett antal faktorer varvas och överlappas: humanitära, religiösa, ideologiska motiv tillsammans med martyrskap och något som kan ses som äventyr, våld, vapen och gemenskap.

Orsakerna och motiven kan inte ses som hela förklaringen till varför någon radikaliserar, väljer att sympatisera med, eller ansluta sig till, terroristorganisationer som Islamiska staten eller al-Qaida. Rapporten är dock försök till *ett* bidrag till en djupare kunskap om motiv och orsaker. Andra potentiella faktorer som kan påverka individerna är deras sociala umgänge i den ”fysiska” miljön, närvaro av rekryterare

eller självutnämnda religiösa ledare, psykopatologiska förklaringar, socio-ekonomiska faktorer och så vidare.

Det är svårt att mäta vilken effekt, eller inflytande, som sociala medier har och om det är en avgörande faktor i radikaliseringsprocesser och rekrytering. Sannolikt samspelar detta med den ”fysiska miljön”.

Vidare forskning krävs för att förklara motiv, orsaker och vilken roll sociala medier har i radikalisering och rekrytering. Jag efterfrågar därför fler studier som inbegriper intervjuer med sympatisörer och de som anslutit sig till dessa organisationer. Djupare kunskap om orsaker och riskfaktorer är också nödvändigt för att skapa ett adekvat förebyggande arbete.

Vid sidan av den kunskap som finns och den akademiska forskning som bedrivs är det min bedömning att Säkerhetspolisen, i större utsträckning än vad som görs idag, kan dela med sig av sin kunskap och erfarenheter om de våldsbejakande extremistmiljöerna i Sverige.

Vissa saker måste förbli hemliga av sekretesskäl och inte minst av integritetskäl.

Detta till trots, torde det vara möjligt för Säkerhetspolisen att dela med sig av sin kunskap utan att äventyra pågående eller framtida operationer samt utan att avslöja myndighetens källor och metoder. Jag upplever också att det finns behov av intensivare informationsutbyte mellan centrala myndigheter samt mellan myndigheter och kommuner.